

	ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка Ул. Младена Стојановића бр. 18, Градишка			УП-КР-014
	Рад Службе за радиолошку дијагностику			
Страна 1 од 5	Издање: прво	Важи од: 20.01.2014.	Одобрио Др Тихомир Михајловић, Директор в.д.	Копија број Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1. Предмет упутства

Предмет овог упутства је поступак рада у Амбуланти за радиолошку дијагностику, као и дефинисање одговорности у појединачним поступцима рада у овој амбуланти.

1.2. Подручје примјене

Ово упутство се примјењује у Амбуланти за радиолошку дијагностику КСЗ Дома здравља Градишка. Службе које упућују пацијенте и које утичу на то да ли је експозиција оправдана и да ли је пацијент хитан су: СПМ, СХП, Стоматолошка служба и педијатријске амбуланте.

1.3. Надлежности за примјену

За примјену овог упутства надлежан је начелник КСЗ службе којој припада и амбуланта за радиолошку дијагностику.

1.4. Искључења

Нема

2. ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1. Референтни документи

- Закон о здравственој заштити Републике Српске,
- Правилник о условима за почетак рада здравствене установе,
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и о радијационој сигурности РС,
- Закон о радијацијској и нуклеарној безбједности у Босни и Херцеговини,
- Правилник о нотификацији и ауторизацији дјелатности са изворима јонизирајућег зрачења,
- Правилник о заштити од јонизујућег зрачења код медицинске експозиције,
- Правилник о стручној спреми и здравственим условима лица која раде са изворима јонизујућих зрачења,
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења,
- Закон о евиденцијама и статистичким истраживањима у области из здравствене заштите Републике Српске,
- Стандарди за сертификацију за домове здравља у Републици Српској,
- Правилник о раду,
- ПМ Пословник система менаџмента,

2.2. Остали документи

- ПР-ДЗ-003 : Управљање медицинском документацијом,
- ПР-ДЗ-004 : Управљање људским ресурсима,
- ПР-ДЗ-005 : Поступак организовања и спровођења обуке запослених,
- УП-ХП-006: Пружање хитне медицинске помоћи,
- ПР-ДЗ-012 : Интерна комуникација,
- ПР-ДЗ-016: Програм безбједности пацијента, посјетилаца и особља
- УП-ДЗ-005: Мјере заштите здравља запослених.

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1. Термини

Алгоритам збрињавања: прецизан опис правила и корака у збрињавању одређеног здравственог стања, припремљен да би се пружање услуга стандардизовало или унаприједило. Алгоритам се обично приказује графиконом/дијаграмом тока, што омогућује лакше разумијевање поступка, али се може дати и као текстуални опис.

3.2. Скраћенице

РТГ дијагностика - радиолошка дијагностика,

4. ОПИС ПОСТУПКА (ПРОЦЕСА)

4.1. Организација рада у радиолошкој амбуланти.

У амбуланти за радиолошку дијагностику изводе се сљедеће дијагностичке процедуре:

- стандардне радиографије,
- радиографије у стоматологији,

У амбуланти се не проводе инвазивне радиолошке процедуре, нити дијагностичке процедуре са употребом контрастног средства. Све процедуре раде се у складу с водичима савремене медицинске дијагностике и медицине засноване на доказима.

Тим амбуланте за радиолошку дијагностику чине један специјалиста радиолог који ради по уговору и један ртг техничар. Амбуланта ради у склопу Консултативно специјалистичке службе са сједиштем у Дому здравља у Градишци. Радно вријеме амбуланте је одређено Одлуком о радном времену у ЈЗУ Дом здравља Градишка.

4.2. Заказивање, пријем и тријажа пацијената

Заказивање прегледа врши радиолошки техничар у Амбуланти за радиолошку дијагностику лично или путем телефона, што се уписује у *Књигу заказивања пацијената*, ако је *заказивање неопходно*. До сада није било потребе за заказивањем пацијената јер се сви упућени прегледају у истом дану кад су и упућени.

Уколико пацијент преглед заказује лично, радиолошки техничар му *на* упутници уписује датум и вријеме прегледа који се налази у Књизи заказивања пацијената.

Дијагностичке процедуре у Амбуланти изводе се искључиво на основу писаног захтјева-*упутнице* породичног доктора, доктора медицине, доктора стоматологије и/или специјалисте консултативно специјалистичких служби. На упутници морају бити наведене све потребне информације о стању пацијента, које омогућују стицање увида у неопходност извођења процедуре, те омогућују правилно извођење процедуре и интерпретацију налаза.

Доктор који пацијента упућује на одређене дијагностичке процедуре сугерише му да на дан прегледа понесе са собом ранију медицинску документацију и налазе о раније урађеним дијагностичким процедурама, што може бити релевантно за планирање експозиције. Те податке потребно је размотрити да би се избјегло непотребно излагање зрачењу.

Приликом заказивања дијагностичке процедуре која то захтијева, радиолошки техничар пацијенту даје усмене упуте за припрему. У случају да је пацијент жена у репродуктивној доби, упозорава се да је у случају трудноће РТГ снимање забрањено.

Приликом доласка пацијента на заказани преглед, поред упутнице, потребно је да понесе и здравствену књижицу, а пацијенти који нису осигурани морају имати неки документ на основу којег је могуће утврдити идентитет. Њима се преглед наплаћује, сагласно ценовнику Фонда здравственог осигурања Републике Српске.

Све дијагностичке процедуре које се раде у Амбуланти радиолошке дијагностике до сада се нису заказивале, нити се заказују, а хитни случајеви се раде по хитном поступку.

У изузетним случајевима, (повећан обим посла, одсуство радника због болести, годишњи одмори, ...) пацијенти се наручују.

4.3. Поступак у хитном случају

У случају постојања сумње да се ради о хитном стању, доктор који упућује пацијента дужан је да на упутници јасно напише ознаку ХИТНО, те се пацијент одмах дијагностички обрађује. Такви пацијенти у Амбуланти долазе претходно збринуте од стране Службе хитне медицинске помоћи, доктора породичне медицине или педијатра, а зависно од упутне дијагнозе изводе им се РТГ снимања.

У Амбуланти за радиолошку дијагностику Дома здравља Градишка, хитна РТГ дијагностика проводи се за следећа стања:

- акутни абдомен,
- сумња на свјежу остеоартикуларну трауму,
- сумња на пнеумо/ликвидо торакс,
- политрауматизован пацијент,
- повреде меких ткива,

Пацијент са упутницом за хитно РТГ снимање се јавља РТГ техничару који утврђује идентитет пацијента, уписује податке о пацијенту у *Књигу протокола* и одводи га у РТГ кабинет. Уколико је могуће, радиолошки техничар утврђује идентитет пацијента упитом о имену и презимену и врсти дијагностичке процедуре због које је упућен и изводи тражену дијагностичку претрагу. У случају да је пацијент без свијести, податке о идентитету даје пратилац.

Очитавање снимка обавља специјалиста радиолог и пише *Извјештај љекара специјалисте*. РТГ техничар на рецепцији налаз уписује у *Књигу протокола*.

Извјештај љекара специјалисте заједно с РТГ снимком, пацијент лично или пратња пацијента доставља љекару који је упутио пацијента.

У хитним случајевима, код животно угрожених, понекад постоји оправданост за извођење рендгенског снимања и уколико постоји сумња на трудноћу или потврђена трудноћа.

Одлуку о неопходности претраге доноси гинеколог из КСС –гинеколошка Амбуланта и љекар који је упутио пацијенткињу.

4.4. Преглед пацијената и евиденција налаза

4.4.1. Рендгенско снимање /радиографија

У заказаном термину пацијент се јавља РТГ техничару на рецепцији. РТГ техничар на рецепцији утврђује идентитет пацијента и уписује податке о пацијенту у *Књигу протокола*, која садржи следеће податке:

- име и презиме пацијента,

- име једног родитеља,
- адреса становања,
- датум рођења,
- јединствени матични број,

Пацијент одлази у РТГ кабинет, гдје радиолошки техничар утврђује идентитет пацијента упитом о имену и презимену и провјером упутнице о врсти дијагностичке процедуре због које је упућен и изводи тражену радиографију.

Прије снимања, радиолошки техничар пацијенту објашњава поступак извођења процедуре и одговара на сва питања која пацијент има у вези претраге и указује пацијенту да је обавезан да скине одјевне предмете и све металне предмете који могу нарушити квалитет снимка. С имовином пацијента поступа се сагласно *ПР-ДЗ-016 Програм безбједности пацијента, посјетилаца и особља.*

У случају да је пацијент жена у репродуктивној доби, техничар је дужан да пита постоји ли могућност за трудноћу и упозори пацијенткињу да је у случају трудноће РТГ снимање забрањено.

Уколико због стања пацијента и природе обољења постоји немогућност да се обави тражена претрага, радиолошки техничар обавезно консултује радиолога.

Прије завршетка контакта са пацијентом радиолошки техничар мора процијенити дијагностичку вриједност и квалитет сваког снимка. Уколико је неопходно, на захтјев радиолога могу се урадити и допунски снимци, што се евидентира у књигу протокола.

Очитавање снимка обавља специјалиста радиолог и пише *Извјештај љекара специјалисте*, који садржи:

- име и презиме,
- јединствени матични број,
- датум прегледа/консултације,
- клинички налаз,
- дијагнозу,
- предложене дијагностичке и терапијске мјере.

Налази стандардних радиографија су описни, а у оквиру њих садржана је дијагноза и уколико је потребно, препорука за консултацију љекара специјалисте или за другу дијагностичку процедуру.

Верзија 1: Извјештај љекара специјалисте и РТГ снимак издају се пацијенту. У случају да пацијент није у могућности да сачека очитавање снимка, снимак и *Извјештај љекара специјалисте* може подићи лице које са собом доноси идентификациони документ или здравствену књижицу пацијента.

4.4.2 Радиографија у стоматологији

Пацијент на снимање зуба долази по препоруци доктора стоматологије са упутницом у којој се налазе основни подаци о пацијенту и назнака о томе које зубе је потребно снимити. РТГ техничар уписује податке о пацијенту у *Књигу протокола.*

Радиолошки техничар упознаје пацијента с процедуром снимања зуба која може бити непријатна због могуће нелагоде приликом позиционирања РТГ филма. У случају да је пацијент жена у репродуктивној доби, техничар је дужан да пита постоји ли могућност за трудноћу и објаснити јој да је снимање контраиндиковано у току трудноће.

Након завршеног снимања радиолошки техничар провјерава да ли снимак задовољава све параметре за интерпретацију коју ради стоматолог. Филм, који се развије и обиљежи, радиолошки техничар даје пацијенту који га носи у стоматолошку службу.

4.5. Мјере заштите, употреба личне и заштитне опреме

У радиолошкој служби видљиво су означене контролисане и надгледане зоне зрачења. Видно је назначено упозорење о забрани уласка у зону зрачења, те обавези пријављивања уколико се ради о трудноћи.

Радиолошки техничари обавезни су да у току обављања радиографског снимања заштите пацијенте и особе које су у пратњи пацијента у току снимања. При рендгенском снимању или просвјетљивању мора се посебно обезбиједити заштита штитасте жлијезде, тимуса, јајника, сјеменика и крвотворних органа пацијената.

При рендгенском снимању кукова, репродуктивни органи дјете морају бити заштићени штитницима, чија заштитна моћ не смије бити мања од 0,5 мм дебљине олова.

При рендгенском снимању зуба пацијенти морају бити заштићени заштитним кецељама или штитницима. Кецеље и штитници, морају бити таквог облика и величине да за вријеме снимања штите штитасту жлијезду, грудну кост и гонаде пацијената

Употреба личне заштитне опреме особља у Амбуланти радиолошке дијагностике дефинисана је у упутству УП-ДЗ-005: *Мјере заштите здравља запослених.*

За надзор над провођењем поступака заштите пацијената и запослених од јонизујућег зрачења, надлежан је стручни сарадник за заштиту и здравље на раду.

5. ПРИЛОЗИ И ОБРАЗЦИ

Нема

6. ЗАПИСИ

Табела 1:

Назив документа	Ознака обрасца	Документ формира	Број примјерака	Рок чувања	Мјесто чувања	Евидентирање
Књига протокола	-	Медицинска сестра/техничар	1	Трајно	Архива ДЗ	-
Извјештај љекара специјалисте	-	Љекар специјалиста	1	Трајно	Здравствени картон	-
Књига заказивања		Медицинска сестра/техничар	1	1 година		